

ВІДГУК

офіційного опонента
на дисертаційну роботу Терлецької Оксани Василівни «Геоекологічний стан Дрогобицької урбосистеми», подану на здобуття наукового ступеня кандидата географічних наук зі спеціальності 11.00.11 – конструктивна географія і раціональне використання природних ресурсів

1. Актуальність обраної теми дисертаційного дослідження та її зв'язок із планами і напрямками науково-дослідних робіт наукових установ і організацій, державними і галузевими науковими програмами.

Актуальність теми дослідження не викликає сумнівів, адже екоситуація у більшості міст України є несприятливою. Докорінне перетворення усіх компонентів природи та ландшафтних комплексів, створення штучних діяльних поверхонь, знищення рослинного покриву, річок, ґрунтів і тваринного світу, виникнення нових форм рельєфу, заміна рослинного покриву техногенним, формування на місці натуральних ландшафтів нових антропогенних ландшафтних комплексів обумовлюють формування урбогеосистем. Унаслідок взаємодії між їх природним, технічним і соціальним блоками у містах виникає велика кількість екопроблем. Вони негативно впливають на умови життєдіяльності та стан здоров'я міського населення. З огляду на це актуальним є аналіз геоекологічного стану міських територій.

Особливого значення набувають такі дослідження для міста Дрогобич, оскільки наразі відсутня науково обґрунтована система природоохоронного менеджменту його території. Тому сьогодні існує потреба у комплексному геоекологічному аналізі стану міського середовища Дрогобича. На основі дослідження історико-географічного процесу формування та розвитку сучасних ландшафтів міста можна виявити передумови та причини формування сучасної геоекологічної ситуації та функціональної структури міських селитебних ландшафтів. Це дозволить виявити спектр екопроблем, їх причини та наслідки, обґрунтувати систему заходів оптимізації міського середовища з метою

поліпшення його стану. Саме такі дослідження провела Терлецька О. В., що і доводить актуальність теми її дисертації.

Дисертаційне дослідження пов'язане з науково-дослідною темою «Еколого-географічні підходи до вирішення регіональних і локальних проблем природокористування в контексті сталого розвитку» (номер державної реєстрації 0117U001388) кафедри раціонального використання природних ресурсів і охорони природи географічного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка.

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх достовірність і наукова новизна.

Усі наукові результати достовірні та достатньо обґрунтовані, що підтверджується наступними положеннями:

- усі нові наукові результати базуються на дослідженнях авторитетних вітчизняних і закордонних вчених;
- мета дослідження повністю досягнута завдяки органічному поєднанню конструктивно-географічного та геоecологічного дослідницьких підходів, використанню загальнонаукових і спеціальних географічних методів;
- у роботі наявна значна кількість (21) рисунків, таблиць (19), представлені авторські картосхеми, що виконані на високому рівні на основі перевірених статистичних, літературних, польових і фондових матеріалів;
- достатня кількість публікацій, що прямо відповідають темі дисертації, обговорення результатів дослідження на різнорангових, зокрема і міжнародних наукових форумах.

Достовірність результатів дисертаційного дослідження ґрунтується на використанні апробованих науково-методологічних поглядів вітчизняних та зарубіжних вчених у сфері оцінювання геоecологічного стану міських територій.

Дисертаційне дослідження містить важливі, нові наукові результати. У дисертації вперше:

- комплексно проаналізовано просторові особливості сучасного геоекологічного стану Дрогобицької урбосистеми;
- проведене комплексне екологічне дослідження Дрогобицької урбосистеми;
- виявлено зв'язок стану поверхневих і підземних вод, ґрунтів та атмосферного повітря території Дрогобича із сучасною ландшафтною структурою міста та основними джерелами забруднення.

3. Значущість дослідження для науки і практики та шляхи його використання. Значення одержаних результатів дисертаційного дослідження полягає у тому, що здобувач зробила вагомі кроки у напрямку вирішення важливого науково-практичного завдання – виявлення геоекологічного стану міського середовища Дрогобича з метою його покращення.

Теоретичне значення дисертації полягає у тому, що дисертант удосконалила підходи екологічного оцінювання промислових урбосистем, розвинула теоретико-методологічні засади конструктивно-географічних досліджень, понятійно-термінологічний апарат геоекологічних досліджень та методику аналізу геоекологічного стану промислових міст.

Оскільки у містах зосереджена значна частина населення, то будь-які дослідження, що спрямовані на виявлення сучасного стану міського середовища, екопроблем, їх причин і шляхів оптимізації довкілля міст мають досить важливе значення. Адже раціонально спроектована структура міських ландшафтів, система заходів охорони природи дозволяють поліпшити якість середовища існування людини та призведуть до зменшення захворюваності міського населення.

Терлецька О. В. створила серію геоекологічних карт, що відображають екостан міста Дрогобич; виявила причини та джерела забруднення урболандшафтів; обґрунтувала рекомендації з оптимізації екологічного стану

міського середовища. Ці наукові результати можуть бути використані місцевими органами влади для поліпшення екостану міста Дрогобич.

4. Оцінка змісту, стилю та мови дисертаційної роботи, її завершеності та оформлення. Зміст дисертаційної роботи цілком відповідає її темі. Стиль роботи – суто науковий. Мова – чиста українська.

Дисертаційна робота Терлецької О. В. є логічно завершеною науковою працею, оформлена відповідно до усіх вимог, що ставляться до дисертацій на здобуття наукового ступеню кандидата наук.

5. Дискусійні положення, зауваження та пропозиції. Дисертаційна робота О. В. Терлецької не позбавлена окремих дискусійних положень, у зв'язку з чим вважаю за доцільне висловити такі зауваження:

- 1) Формулювання мети дослідження краще було б почати не зі слова «дослідження», а зі слова «виявлення» (с.19).
- 2) Зважаючи на назву теми дисертаційного дослідження, назви розділів 3 і 4 мали б містити словосполучення «геоекологічний стан» замість «екологічний стан». До того ж, у тексті цих розділів йдеться саме про геоекологічний стан.
- 3) Про якість підземних вод всієї території Дрогобича висновок зроблений на основі трьох проб криничної води, що відібрані у період дощів (с.98-101). У зв'язку із цим не зрозуміло на основі яких даних зроблена картосхема (рис.3.6) на с.106.
- 4) На картографічних матеріалах не завжди вказано одиниці вимірювання зображених на них параметрів (рисунки 4.3, 4.4) (с.145-146).
- 5) У поясненні до легенди рис. 4.2 є дві позначки, а на рисунку та у самій легенді – лише одна (с.144).
- 6) Наявні технічні помилки: пропущені (сторінки 51, 57, 102) або неправильні (сторінки 108, 112) літери; відсутній апостроф (с.49, 143); неправильні закінчення слів (с.108); відсутній (с. 17) або зайвий (с.53) інтервал; помилки пунктуації (с.143).

7) Подана таблиця 3.1. (с.98), а її аналізу та висновків немає.

6. Повнота викладу наукових положень, висновків і рекомендацій в опублікованих працях.

У публікаціях Терлецької О. В. повністю висвітлено ключові положення дисертації. Вони відображають зміст всіх її розділів. Здобувачем за темою дисертації опубліковано 18 одноосібних публікацій, зокрема: 6 статей у вітчизняних наукових фахових виданнях (у тому числі 1 стаття у журналі, що включений до міжнародної наукометричної бази даних); стаття в зарубіжному періодичному виданні. Результати дисертаційного дослідження апробовано на одинадцяти конференціях.

7. Ідентичність змісту автореферату і основних положень дисертації. Зміст автореферату, його структура повністю відображають основні положення, висновки та рекомендації дисертаційної роботи «Геоєкологічний стан Дрогобицької урбосистеми» Терлецької О. В.

8. Відповідність дисертації вимогам «Порядку присудження наукових ступенів» та нормативних актів МОН України. Кандидатська дисертація О. В. Терлецької відповідає вимогам п.п. 9, 11, 12, 13 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 р. № 567 (зі змінами, які внесені згідно з Постановами КМУ № 656 від 19.08.2015 р., № 1159 від 30.12.2015 р. та № 567 від 27.07.2016 р.) щодо дисертаційних робіт, які представляються на здобуття наукового ступеня кандидата наук, інших нормативних актів МОН України та паспорту спеціальності 11.00.11 – конструктивна географія і раціональне використання природних ресурсів.

9. Загальний висновок. Дисертація Терлецької Оксани Василівни «Геоєкологічний стан Дрогобицької урбосистеми» присвячена актуальній темі,

основні наукові положення і висновки є обґрунтованими та достовірними, достатньо висвітлені у наукових публікаціях, а отримані результати свідчать про розв'язання конкретного науково-практичного завдання – виявлення геоecологічного стану міського середовища Дрогобича з метою його покращення.

Дисертація є самостійною, завершеною науковою працею в галузі конструктивної географії та раціонального природокористування, в якій отримані нові науково обґрунтовані теоретичні і практичні результати щодо геоecологічного стану Дрогобицької урбосистеми, що мають важливе значення для раціонального використання міських природних ресурсів.

Дисертація містить наукову новизну, має практичне значення, а її автор – Терлецька Оксана Василівна – заслуговує присудження наукового ступеня кандидата географічних наук за спеціальністю 11.00.11 – конструктивна географія і раціональне використання природних ресурсів.

18.03.2019 р.

Офіційний опонент -

доцент кафедри географії

Вінницького державного

педагогічного університету

імені Михайла Коцюбинського

кандидат географічних наук, доцент

Ю.В. Яцентюк

Зазок підпису
Відділ кадрів
14.03

